

א) ג"ח תאכל פלגא וכן לקמן. רש"י, ב דמאי פ"ו (מ"ב), א [אף] רש"י, ד [גטין מן. מנחות לא. בטרות י"א], ב [שם], ו תרבות פ. ע"ש, ו [בבבב ט. ושי"ב], ח [תוספתא ז"ק פ"י וע"ע תוס' דכתובי ספ"ח], ט בס"א נוסף: נוחא, ו [גטין מר. חולין קבלא, ו ז"ל דמאי,

גליון הש"ם

רש"י ד"ח י"ש קנין ואי נמי כו'. כעין זה נגדרים דף פב ע"ב ומאי אי' להפך לפירוש הרא"ש שם:

הגהות הגר"א

א) תוס' ד"ה שנעקרו בגושיהן נקט כו'. כיצ' אצל הרמב"ם כתב דכלא גושיהן הכל לבדל הקרקע ועטמ"ע וי"ו: [ב] שם ד"ה סדרה. נראה כו'. כיצ' ורמב"ם וש"ע כתבו כפי רש"י:

מוסף רש"י

אין קנין לנכרי בארץ ישראל. אם קנה עובד טבנים קרקע בדרך, אין קנינו קנין להפקיעה מקדושתה שלא תמחוי במעשר, וישראל הקונה ממנו מן הפירות דרך לעשר דמיון (ח). וידו על התחתונה. לטוב הולאה כשיעור שכן (כתובות ב, ט).

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

חוץ מן הוולאה. שהוא מוילא במסיקתן ובעזירתן: **שנעקרו בגושיהן**. עם הקרקע שסביבותיהן שיכולין לחיות על ידו פטורין מן הערלה **דמתן** (ערלה פ"א מ"ג) אִין שנעקר והסלע עמו אם יכול לחיות פטור ואם לאו חייב: **ולאחר שלש**. כלומר אפילו נעקרו בגושיהן

לא שנו דיחלוקו אלא לאחר שלש שנים ששטפן הנהר שאילו נטען מתחלה בעל הקרקע צלל גושיהן כבר יאלו עכשיו מכלל הערלה דהשתא לא מהני ליה גושין דבעל הזיתים מידי לאחר שלש: **אצל כסוך שלש**. גושין דבעל הזיתים הוא דקשרי להו והכל שלו: **כוס קטני**. הו זיתים דקין ולא היה להן כל וזרענא תומייהו סילקא וירקא: **לריכא רבה**. שאם לא פרשה ר' יוחנן לא היינו אומרים אותה מסבבא: **המקבל**. למתנה: **מעשר**. תחלה כל התבואה ואח"כ נותן לו לנכרי חלקו ונמצא מעשר משלו על של נכרי ומפסיד: **מקבל**. למתנה: **כחוכר דמי**. כאילו מקבלה בכך וכך כורין לשנה צין עושה וצין אינה עושה: **מזיק**. אנס: יש קנין. **ואי נמי אין קנין** מקבל לאו כחוכר דמי ואין מוטל עליו לפטור חלקו של נכרי דלא פורע חובתו הוא שברשות הנכרי גדל: **שדה אכוסיו ממש**. והנכרי גולה מהם לדידיה הוא דקנסוהו רבנן דקים לן בגויה דאיירי דחביבא ליה לא מימנע דהכי מלקבלה למתנה וטפי על שאר אריסין את המעשר הוא ומקבל ליה: **אצל איניש דעלמא**. אי רמיט עליה לעשורי לא מקבל לה לא קנסוהו רבנן: **ולדידיה מאי טעמא קנסוהו**. מה חטא שקנסוהו: **כדי שסחא ברה צידו**. שיחזור ויקנה מתוך שיקשה עליו המעשר יטרח ויוסיף הדמים ויסלק הנכרי ממנה. ברה ברורה ומוחזקת: **א"ר ירמיה וכו'**. ומשום הכי נקט ליה הלא דלמילא להך דלעיל: **ונטעם**. איננות: **ידו על הפספוסה**. אם השבח יתר על הולאה יש לו הולאה ואם הולאה יתירה על השבח אין לו אלא שבח: **בשרה העשויה לנטעם**. איננות שיפה לאילן יותר מזרעים איתא דשמואל: לא **צעינא**. איני חפץ בנטיעתה שדה לצן היתה: **לי גלים אדעתך דניחא לך**. ועשייתה שדה העשויה ליטע וידו על העליונה הוא כשאר שתלי העיר כמנהג המדינה: **הוא דאמר**. רב נחמן: **כי האי סגא**. דאמר לא נחלקו בית הלל בדבר כר"ש בן אלעזר:

בבית

אלא מכללא איתמר דההוא דאתא לקמיה דרב א"ל זיל שום ליה א"ל לא בעינא א"ל זיל שום ליה וידו על התחתונה א"ל לא בעינא לסוף חזייה דגדרה וקא מנטר לה א"ל יגלית אדעתך דניחא לך זיל שום ליה וידו על העליונה איתמר דהיורד לתוך חורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשותו ואמר לו עצי ואבניי אני נוטל רב נחמן אמר שומעין לו רב ששת אמר אין שומעין לו מיתבי **רשבי"ג** אומר בית שמאי אומרים שומעין לו וב"ה אומרים אין שומעין לו לימא רב נחמן דאמר כב"ש הוא דאמר כי האי תנא דתניא שומעין לו דברי ר' שמעון בן אלעזר ר' שמעון בן גמליאל אומר בית שמאי אומרים שומעין לו וב"ה אומרים אין שומעין לו מאי הוי עלה א"ר יעקב אמר ר' יוחנן

שנעקרו בגושיהן. [א] נקט הכי משום תוך שלש דל"כ הו ערלה: **ולרימא ליה אי אנא נטעי דאחר שלש** הוה אבידנא כו'. והיימי קונה נטיעות קטנות דממים מועטין ולאחר שלש היו נעשות גדולות וטוענין פירות כזיתים שלך ומאחר

שלש עשיתי כן אלא הנחמי זיתים שלך בקרקעי פשיטא שלא הנחמים לדעת שתאכל עמי אחר שלש אח"כ אוכל גם אני עמך תוך שלש הואיל וכן גם אתה הנחתם לדעת כן בקרקעי: **ואם אמר הלא זיתי אני נוטל אין שומעין** לו. אלא ישאלו הזיתים שם אע"פ שלאחר ג' הכל של בעל הקרקע ובעל הקרקע יתן דמי הזיתים כמו שזוים למכור לנטיעות ולא סגי דמי עזים ששרי לעשות פירות הן עומדין:

סברוה מאי שדה אבותי כו'. וקסבר אין קנין ומקבל כחוכר [א] נראה לר"י לפרש משום דקסבר אין קנין ראוי להחמיר במקבל כמו בחוכר ובחוכר מן הדין דריך לעשר שלא יהא פורע חובו במעשר כדאמר ר' הרי שאנס השך את גורנו אם בחוכר דריך לעשר אצל ת"ק דרבי יהודה דלמנר החוכר שדה מן הנכרי מעשר ונותן לו רבי יהודה אומר **המקבל שדה אבותיו מן הנכרי מעשר ונותן לו סברוה מאי שדה אבותיו ארץ ישראל ואמאי קרו לה שדה אבותיו שדה אברהם יצחק ויעקב וקסבר ר"ה אין קנין לנכרי בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר ומקבל כחוכר דמי מה חוכר בין עבד ובין לא עבד בעי עשורי ומיתן ליה דכי פורע חובתו דמי אף מקבל נמי כי פורע חובתו דמי מעשר ונותן לו א"ל רב כהנא לרב פפי ואמרי לה לרב זביד אלא הא דתניא רבי יהודה אומר המקבל שדה אבותיו ממציק נכרי מעשר ונותן לו מאי איריא מציק אפילו אין מציק נמי אלא לעולם **ר"ש קנין לנכרי בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר ומקבל לאו כחוכר דמי ומאי שדה אבותיו שדה אבותיו ממש ולדידיה הוא דקנסוהו רבנן דאיירי דחביבא עליה טפי ואזיל מקבל לה אבל איניש דעלמא לא ולדידיה מ"ט קנסוהו רבנן אמר ר' יוחנן יכדי שתהא ברה בידו אמר רבי ירמיה כגון דא צריכא רבה **איתמר ה**היורד לתוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות אמר רב שמוין לו וידו על התחתונה ושמואל אמר אומדין כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנוטעה אמר רב פפא **ולא פליגי כאן בשדה העשויה ליטע כאן בשדה שאינה עשויה ליטע והא דרב** **"לאו בפירוש איתמר** אלא לקמיה דרב א"ל זיל שום ליה א"ל לא בעינא א"ל זיל שום ליה וידו על התחתונה א"ל לא בעינא לסוף חזייה דגדרה וקא מנטר לה א"ל יגלית אדעתך דניחא לך זיל שום ליה וידו על העליונה איתמר דהיורד לתוך חורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשותו ואמר לו עצי ואבניי אני נוטל רב נחמן אמר שומעין לו רב ששת אמר אין שומעין לו מיתבי **רשבי"ג** אומר בית שמאי אומרים שומעין לו וב"ה אומרים אין שומעין לו לימא רב נחמן דאמר כי האי תנא דתניא שומעין לו דברי ר' שמעון בן אלעזר ר' שמעון בן גמליאל אומר בית שמאי אומרים שומעין לו וב"ה אומרים אין שומעין לו מאי הוי עלה א"ר יעקב אמר ר' יוחנן****

בורה צידו פירוש להכי קנסו את היורש שיעשר את חלק הנכרי כדי שיניח מלקבלה וכיון שתהא בורה ציד הנכרי שלא ירצו לקבלה הימנו ע"י כן ימכרנה לישראל דממים מועטין שלא נתן עליה כלום אלא בגזילה כהמה לידו ולכן לא יהיה רגיל עוד לגזול אצל אחר לא הארכנו לקנום ולעשר דכלאו הכי שומע לנו מלקבלו אצל יורש דחביבה ליה לא תועיל אזהרה:

קא.

עין משפט נר מצוה

סב א מיי פ"ד מהל' שבנים הלכה יא סמג עשין זה טוש"ע ח"מ ס' קסח סעיף ב:

סב ב ג מיי שם הל' י טוש"ע שם סעיף א: ס"ד ד מיי פ"ו מהלכות מעשר הל' יב טור ש"ע י"ד ס' שלא פטי קבא:

סה ה מיי פ"א מהלכות תרומות הלכה י

טוש"ע שם סעיף ג:

סו ו ז מיי פ"ו מהלכות מעשר הלכה יב:

סז ח ט מיי פ"י מהל' גולה ואברה הלכה ד

סמג עשין עג טוש"ע ח"מ ס' שעה סעיף א:

סח י מיי שם הלכה ח

טוש"ע שם סעיף ג:

סט ב מיי שם הלכה ט

טוש"ע שם סעיף ו: